

של הניזק, על אף שיש לו למזיק קרקעות משובחות ממנה.

ורבי עקיבא סבר: בשדותיו דמזיק שיימינן.

ולפיכך, אם היתה עידית של הניזק שוה כזיבורית של המזיק, הרי לדעת רבי ישמעאל משלם המזיק מזיבורית שלו, כיון שהיא "מיטב דניזק". ואילו רבי עקיבא מחמיר, ואומר: לא בא הכתוב להקל עליו, (2) לפוטרו

בר יעקב את דברי רבי ישמעאל באופן אחר:

מט-א — **הכא** — במחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא — **במאי עסקינן** [באיזה אופן מדובר]? **כגון שהיתה שוה שדה עידית דניזק, כמו שדה זיבורית דמזיק.** (1)

רבי ישמעאל סבר: בקרקע דניזק שיימינן, שמים אנו את "מיטב שדהו" שאמרה תורה, שישלם המזיק בקרקע שנחשבת כמו העידית

דהשתא.

וכתב ה"חזון איש" [בגיטין סימן קמז פרק הניזקין], שלפי רבי ישמעאל הסובר "בדניזק שיימינן", אין מקום לספק, ואם בשעת ההיזק לא היתה לו קרקע שהיא כעידית דניזק, ואחר כך קנה אותה, ודאי חייב לתת לניזק ממנה, כיון שחיובו מעיקרא היה כדניזק אלא שלא חייבתו תורה לקנות, אבל אם קנה חייב לתת כמו עיקר חיובו.

וב"אילת השחר" כתב, שאם ננקוט, שאליבא דרבי עקיבא סגי בעידית שהיתה בשעת ההיזק, אם כן חוזרת קושיית תוספות, כי אם בשעת ההיזק היתה עידית שלו כזיבורית דניזק, ואחר כך קנה עידית כדניזק, הרי שלרבי עקיבא משלם בעידית דמעיקרא, ולרבי ישמעאל בעידית דהשתא!?

ג. ראה בראשונים להלן נ א, בענין "שפאי עידית", שכתבו, דבתר השתא אזלינן, וראה בהערות שם; והמאירי כתב, שאם אין לו עידית, והזיק, ואחר כך לקח עידית, פשיטא שמשמעבד בעידית.

2. כן כתב רש"י. ולפי זה, חזרה בה הגמרא ממה שהיתה סבורה לעיל מח ב [ראה שם בהערה 14], שמשונו של רבי עקיבא: "לא בא הכתוב אלא לשלם לניזקין מן העידית", יש ללמוד, שרבי ישמעאל מחמיר באיזה דבר יותר

דאורייתא הוא [בבא קמא מו ב] שנאמר "מי בעל דברים יגש אליהם" [שמות כד], יגיש ראייה אליהם, רש"י.

והאחרונים [ראה "פני יהושע" וחתם סופר] התקשו, שהרי בבבא קמא שם אמרו, שדין זה סברא הוא, והפסוק נדרש לענין אחר, ולמה אמר רש"י, שהמקור לדין "המוציא מחבירו עליו הראיה" הוא מן המקרא!?

וב"ברכת אברהם" תירץ, שאם סברא היא, הרי יש לומר "מיטב שדהו" גזירת הכתוב הוא לאפוקי מן הסברא. אבל אם מקרא מלא הוא, הרי יש לנו לפרש את מה שכתוב "מיטב שדהו" באופן שלא יסתור פסוק אחר.

ב. האחרונים הקשו, הרי אפשר ליישב את דברי רב אידי בר אבין באופן שהניזק טוען ברי והמזיק אומר שמא?! ראה בפני יהושע, בחידושי רבי עקיבא איגר, וב"אילת השחר"; וראה עוד ב"חידושים מכתב יד" ד"ה הכא במאי עסקינן.

1. א. ולא אמרו איפכא, שעידית דמזיק כזיבורית דניזק, כי לכולי עלמא אינו נותן אלא מעידית שלו, ואינו מחוייב לקנות, תוספות.

ב. והנה רבי עקיבא איגר הסתפק: למאן דאמר "בדמזיק שיימינן", אם קנה אחרי ההיזק קרקע יותר משובחת, האם סגי ליתן עידית שהיתה בשעת ההיזק, או שצריך לתת לו עידית